

Ķīmisko vielu izraisītās biežākās arodslimības. Rīcība ārkārtas situācijās.

Ieva Kalve

Darba drošības un vides veselības institūts,
RSU Aroda un vides medicīnas katedra
VSIA Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca
Kontakti: ieva.kalve2@rsu.lv
Daugavpils, 29.05.2012.

Lūgums izteikt viedokli!!

- Aptaujas anketa
 - Lūgums aktīvi piedalīties ierosinājumu izteikšanā par informatīvo materiālu saturu un vēlmēm nākamajam gadam!
- Ja ir kādi visiem aktuāli paziņojumi – lūgums pieteikties, lai varētu to noorganizēt semināra noslēgumā

Ievads

- Kas ir arodslimības un kāpēc tās jāatklāj?**
- Ķīmisko faktoru izraisītās slimības (t.sk. rūpniecisko aerosolu un ārstniecības līdzekļu izraisītās slimības)**
- Ķīmisko vielu radītā ietekme uz veselību**
- Rīcība ārkārtas situācijās, pirmās palīdzības sniegšana**
- Jautājumi, diskusija**

Aktualitāte

- Arodslimību lielākā daļa tiek atklāta novēloti, ielaistajās stadijās, kas nenovēršami noved pie invaliditātes un neļauj cilvēkam atgriezties darbā
- Ja veselības traucējumu izcelsmē savlaicīgi netiek atpazīta kaitīgo darba faktoru iedarbība un darbinieks turpina strādāt šādos apstākļos, strādājošā veselības stāvoklis pakāpeniski turpina pasliktināties līdz brīdim, kad iestājas invaliditāte

Kas ir arodslimības?

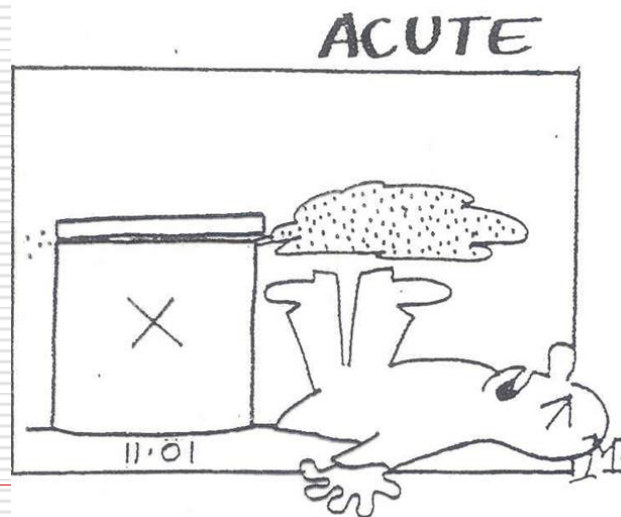
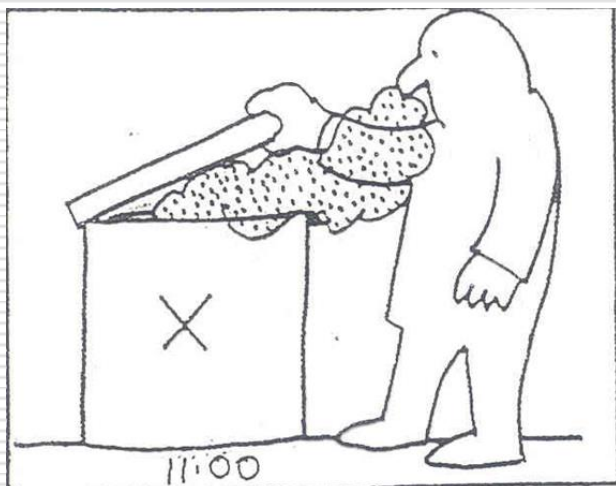
- **Arodslimības** ir atsevišķām darbinieku kategorijām raksturīgas slimības, kuru cēlonis ir darba vides fizikālie, **ķīmiskie**, higiēniskie, bioloģiskie vai psiholoģiskie faktori.
- Atkarībā no kaitīgo faktoru iedarbības ilguma un intensitātes arodslimības var iedalīt:
 - 1) akūtas arodslimības,
 - 2) subakūtas arodslimības,
 - 3) hroniskas arodslimības.

Kas ir arodslimības?

1) akūtas arodslimības - attīstās pēkšņi pēc vienreizējas vai atkārtotas kaitīgo darba faktoru (ķīmiskās vielas) iedarbības.

Akūta saindēšanās rodas, ja ķīmiskā viela nonākusi organismā lielā koncentrācijā **vienas darba maiņas laikā** (līdz 24 stundām – nepārtraukti vai ar pārtraukumiem).

Kas ir arodslimības?

1) akūtas arodslimības

Piemēri:

- Akūta saindēšanās ar lauksaimniecībā lietojamām ķīmikālijām pesticīdu noliktavas strādniekam ar sliktu dūšu, vemšanu, apziņas traucējumiem, nieru toksiskiem bojājumiem;
- Kvinkes tūska pēc kontakta ar aroda alergēnu medicīnas māšai;

Kas ir arodslimības?

2) subakūtas arodslimības - attīstās neilgā laika periodā (dažu mēnešu laikā) pēc kaitīgo darba faktoru (ķīmiskās vielas) iedarbības.

Piemērs:

➤ Subakūta saindēšanās ar svinu lodētājam.

3) hroniskas arodslimības - attīstās ilgstošas (ilgāk par 3 mēnešiem) kaitīgo darba faktoru (ķīmiskās vielas) iedarbības rezultātā.

Piemērs:

Azbestoze celtniecības materiālu ražošanas nodarbinātajam.

(4) stabilas atlieku parādības pēc arodsaindēšanās.

Hroniska arodsaindēšanās

Hroniska arodssaindēšanās (turpin.)

Akūta arodslimība = nelaimes gadījums darbā

- ❑ ***Nelaimes gadījums darbā*** ir darba vietā vienas darba dienas vai maiņas laikā noticis ārkārtējs notikums, pēc kura nodarbinātajam radušies veselības traucējumi vai pastāv veselības traucējumu iestāšanās varbūtība (inficēšanās risks), vai iestājusies iesaistītās personas nāve.
- ❑ Saskaņā ar Latvijas likumdošanu lielākā daļa ***akūto arodslimību tiek traktēta kā nelaimes gadījums darbā.***
- ! Ja savlaicīgi atklāj akūtu arodslimību un to pareizi noformē kā nelaimes gadījumu darbā, saskaņā ar normatīvajiem dokumentiem, cietušajam būs iespēja saņemt kompensāciju **no valsts!**

Kāpēc jāatklāj arodslimības?

- ❑ Savlaicīgi diagnosticējot arodslimību (akūtas vai subakūtas formas), tās ārstēšana ir efektīvāka un «mazāk laikietilpīga»;
- ❑ Iespēja pasargāt pārējos nodarbinātos no līdzīgām veselību apdraudošām problēmām;
- ❑ Pareizi noformējot arodslimības gadījumu (it sevišķi akūtas arodslimības gadījumā), cietušajam tiek dota iespēja saņemt atlīdzību par veselībai nodarīto kaitējumu.

Arodslimību saraksts

- **Ministru kabineta 2006. gada 6. novembra noteikumi Nr. 908 «Arodslimību izmeklēšanas un uzskaites kārtība» (1.pielikums).**
- **1. Ķīmisko faktoru izraisītās akūtās un hroniskās slimības:**
 - **1.1. metālu un metaloīdu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, anēmija (mazasinība), hepatīti (aknu iekaisumi), nefropātijas (nieru funkciju traucējumi), nervu sistēmas toksiskie bojājumi, jaunveidojumi, metāliskais drudzis, ādas slimības;
 - **1.2. halogēnu neorganisko savienojumu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, ādas slimības;
 - **1.3. ciānsavienojumu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi;

Arodslimību saraksts

- **1.4. kodīgas un kairinošas iedarbības vielu (neorganisko gāzu, skābju, hidroksīdu, ūdeņraža peroksīda) izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, ādas slimības;
- **1.5. ogļūdeņražu un to atvasināto savienojumu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, asins sistēmas slimības, hepatīti, nefropātijas, nervu sistēmas toksiskie bojājumi, jaunveidojumi, ādas slimības;
- **1.6. nitrosavienojumu un aminosavienojumu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, asins sistēmas slimības, hepatīti, nefropātijas, nervu sistēmas toksiskie bojājumi, jaunveidojumi, ādas slimības;

Arodslimību saraksts

- **1.7. fenolu un to atvasinājumu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, nieru toksiskie bojājumi, ādas slimības;
- **1.8. alkoholu un glikolu izraisītās slimības:** redzes nerva un tīklenes slimības, nervu sistēmas toksiskie bojājumi, ādas slimības;
- **1.9. ēteru, esteru, epoksīdu savienojumu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, ādas slimības, jaunveidojumi;
- **1.10. aldehīdu un ketonu izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, perifēriskās nervu sistēmas slimības, ādas slimības;
- **1.11. organisko skābju un to derivātu (amīdu, skābju anhidrīdu) izraisītās slimības:** elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, perifēriskās nervu sistēmas slimības, hepatīti, ādas slimības.

Arodslimību saraksts

- **2. (4.) Ārstniecības līdzekļu izraisītās slimības:**
elpošanas orgānu toksiskie bojājumi, anēmija, hepatīti, nefropātijas, nervu sistēmas toksiskie bojājumi, jaunveidojumi, metāliskais drudzis, ādas slimības.
- **3. (6.) Rūpniecisko aerosolu izraisītās slimības:**
 - **6.1. pneimokoniozes (plaušu putekļu slimības):**
silikoze (brīvo silīcija dioksīdu saturošo putekļu (visbiežāk kvarca) plaušu slimība, silikoze kopā ar tuberkulozi, silikatoze (silikātu putekļu plaušu slimība), sideroze (dzelzi saturošu putekļu plaušu slimība), azbestoze, metālkonioze, karbokonioze, jauktu putekļu pneimokonioze, organisko putekļu pneimokonioze;
 - **6.2. akūts toksisks bronhīts;**

Arodslimību saraksts

- **6.3. hronisks bronhīts** (hronisks putekļu bronhīts, akūtais un hroniskais toksiskais bronhīts);
 - **6.4. hroniska obstruktīva plaušu slimība;**
 - **6.5. hronisks rinofaringolaringīts;**
 - **6.6. elpošanas ceļu un plaušu jaunveidojumi;**
 - **6.7. mezoteliomas no azbesta putekļu ieelpošanas.**
-
- **4. (7.) Alerģiskās arodslimības:** konjunktivīts, rinīts, rinofaringīts, rinofaringolaringīts, rinosinusīts, bronhiālā astma, astmatiskais bronhīts, eksogēnais alveolīts, ekzēma, toksikodermija, Kvinkes tūska, nātrene, anafilaktiskais šoks, toksikoalerģiskais hepatīts, vaskulīts, dzirdes nerva alerģisks iekaisums, mononeiropātijas un polineiropātijas, polineirīts.

Ķīmisko faktoru izraisītās akūtās arodslimības

- Visbiežāk attīstās, ja rodas traucējumi ventilācijas funkcionēšanā, netiek ievērotas darba aizsardzības prasības darbam ar bīstamām vielām (piemēram, netiek lietoti vispār vai tiek lietoti nepiemēroti individuālās aizsardzības līdzekļi) vai notiek kaitīgu ķīmisko vielu noplūde.
- Ķīmisko faktoru izraisīto akūto arodslimību gadījumā darba vietā var būt vienlaicīgi vairāki cietušie ar līdzīgām slimības izpausmēm.

Ķīmisko faktoru izraisītās akūtās arodslimības

Piemēri:

- Saindēšanās ar dūmiem ugunsdzēsējam ar samaņas zudumu, elpceļu un centrālās nervu sistēmas toksiskiem bojājumiem;
- Toksisks bronhīts dezinfektoram pēc kontakta ar formaldehīdu;
- Toksiska plaušu tūska ķīmiskās ražošanas operatoram pēc kontakta ar koncentrētās etiķskābes tvaikiem;
- Roku ādas kairinājuma dermatīts galvanizētājam pēc kontakta ar skābēm.

Rūpniecisko aerosolu izraisītas arodslimības

- ❑ Biežāk rodas pēc kontakta ar izraisošu aģentu, kurš bijis darba vides gaisā **augstā koncentrācijā**.
- ❑ Veselības problēmas var parādīties arī ilgstoši strādājošajam savā profesijā strādniekam, **ja pēkšņi izmainās darba apstākļi**, mainās darba intensitāte vai sabojājas ventilācijas iekārta.
- ❑ Svarīga loma šādu veselības traucējumu profilaksē ir darba aerosola veidam atbilstošu individuālo elpceļu aizsardzības līdzekļu izmantošanai un labai ventilācijai darba vietā.

Rūpniecisko aerosolu izraisītas arodslimības

Piemēri:

- Metāliskais drudzis metinātājam 24 stundas pēc cinkotu cauruļu metināšanas ar izteikti paaugstinātu ķermeņa temperatūru un elpošanas mazspēju;
- Inhalācijas drudzis laukstrādniekam pēc siena novākšanas darbiem;
- Eksogēnais alerģiskais alveolīts (putnkopju plaušas) vistu kopējai;
- Piodermija būvstrādniekam no darba putekļainā vidē.

Aroda alerģiskās slimības

- ❑ Alerģisku arodslimību izpausmes parasti ir akūtas situācijas pēc kontakta ar specifisku arodalergēnu.
- ❑ Atsevišķos gadījumos alerģija pret noteiktām vielām var izraisīt **dzīvībai bīstamas situācijas**, kad ir nepieciešama neatliekamās medicīniskās palīdzības sniegšana, piemēram, anafilaktiskais šoks vai Kvinkes tūska.
- ❑ Svarīgi identificēt vielu, kas izsauc alerģiskas reakcijas, lai novērstu atkārtotu kontaktu ar šo vielu un nerastos dzīvībai bīstama situācija.

Aroda alerģiskās slimības

Piemēri:

- Nātrene šuvējai pēc kontakta ar noteiktu audumu putekļiem;
- Kvinkes tūska frizierim pēc kontakta ar matu krāsu;
- Alerģiskais kontakta dermatīts līmēšanas iekārtas mehāniķim.

Ķīmisko vielu radītā ietekme uz veselību

Ķīmisko faktoru izraisītās arodslimības var attīstīties, ja (kopsavilkums):

- rodas traucējumi ventilācijas sistēmas darbībā,
 - netiek ievērotas darba aizsardzības prasības darbam ar bīstamām vielām,
 - netiek lietoti vispār vai tiek lietoti nepiemēroti individuālās aizsardzības līdzekļi,
 - notiek kaitīgo ķīmisko vielu noplūde,
 - Nodarbinātais ilgstoši strādā savā profesijā,
 - Pēkšņi izmainās darba apstākļi, izmainās darba intensitāte,
 - Noticis kontakts ar specifisku arodalergēnu.
- ! Darba vietā var būt vienlaicīgi vairāki cietušie ar līdzīgām slimības pazīmēm!

Ķīmisko vielu radītā ietekme uz veselību

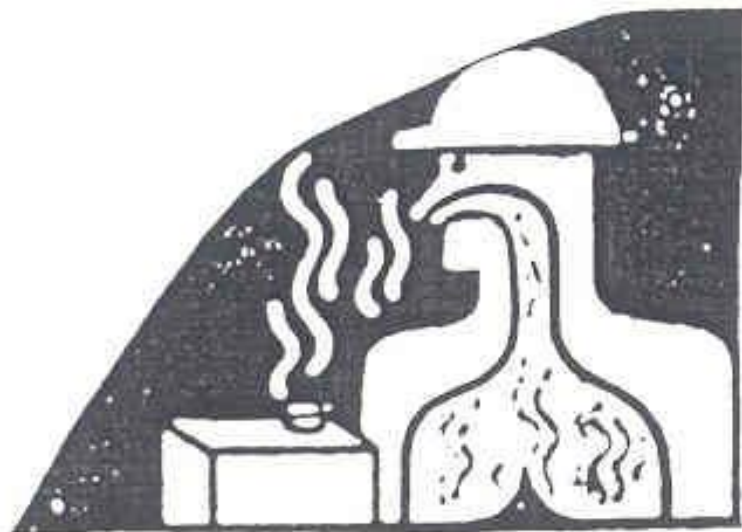
- ❑ Vienmēr jāatceras, ka sūdzības par veselības traucējumiem nodarbinātajam var būt vistiešākā saistībā ar darba apstākļiem.
- ❑ Jāizvērtē nodarbinātā darba pienākumi, ņemot vērā viņa profesiju.
- ❑ Ja ir aizdomas par darbā izmantojamo ķīmisko vielu izraisītajiem veselības traucējumiem, no darba devēja var prasīt **drošības datu lapas** par darba vietā lietojamām ķimikālijām.
- ❑ Aizdomu gadījumos par darba izraisītajiem veselības traucējumiem var prasīt **obligātās veselības pārbaudes karti** no darba devēja.

Ķīmisko vielu nonākšanas ceļi organismā

Organismā ķīmiskās vielas var nonākt caur:

Plaušām

Kuņģa un zarnu traktu

Ķīmisko vielu nonākšanas ceļi organismā

Caur ādu un acu konjunktīvu

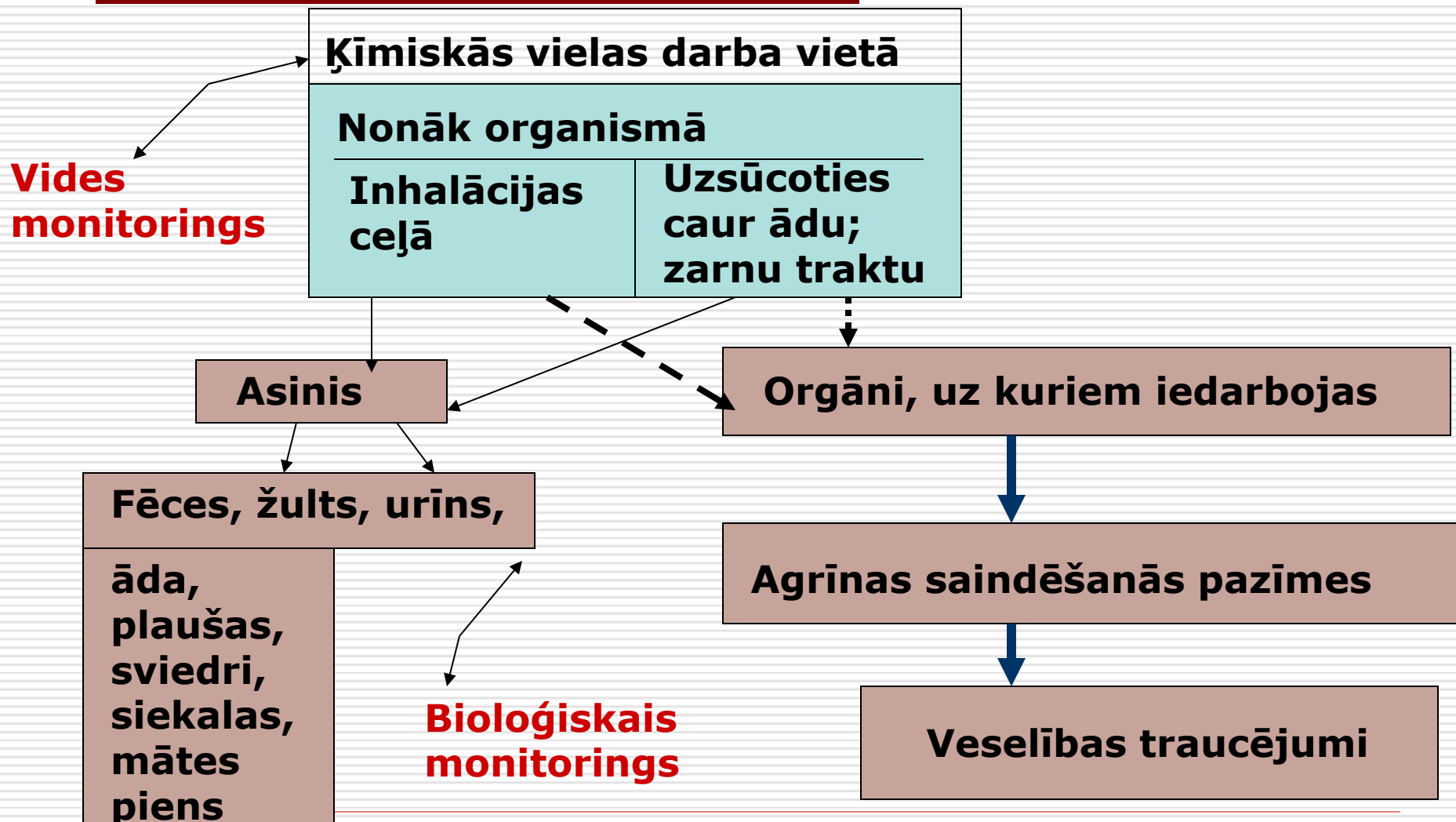
Kā arī caur placentu

Neatkarīgi no uzsūkšanās veida, visas ķīmiskās vielas nonāk asinīs un pēc tam dažādos orgānos un audos.

Attiecības starp ķīmisko vielu kinētiku, iedarbību uz organismu un bioloģisko monitoringu

Ķīmisko vielu iedarbības sekas

1. Arodsaindēšanās:

- a) **Akūta saindēšanās** rodas, ja ķīmiskā viela nonākusi organismā lielā koncentrācijā **vienas darba maiņas laikā** (līdz 24 stundām – nepārtraukti vai ar pārtraukumiem);
- b) **Hroniska saindēšanās.**

Ķīmisko vielu iedarbības sekas (turpin.)

2. Ādas un gļotādas apdegumi, kairinājumi, iekaisumi, kas radušies dažiem savienojumiem (piemēram, skābēm, sārmim, dažu metālu sāļiem) iedarbojoties kontakta vietā.

3. Organisma sensibilizācija un dažādas alerģiskas slimības.

Ķīmisko vielu iedarbības sekas (turpin.)

4. Onkoloģiskās slimības, ko var izraisīt, piemēram, arsēns, benzols, hroms, vinilhlorīds.

5. Nespecifiska kaitīgo vielu iedarbība – samazinātas organisma pretošanās spējas.

6. Attālas kaitīgo vielu iedarbības sekas – paātrināta novecošana, agrīna ateroskleroze, reproduktīvās funkcijas traucējumi.

Biežāko arodslimību pazīmes

□ ***Kvinkes tūska*** = asinsvadu alerģiska reakcija uz kādu kairinātāju

Raksturīgās pazīmes:

- Tūska (audu pietūkums) uz sejas, kakla, rokām, mutē, rīklē, elpošanas ceļos,
- Rodas strauji (pāriet pēc dažām stundām vai dienām),
- Pietūkušie audi ir pacieti, bāli vai apsārtuši, bet nav sāpīgi.

Biežāko arodslimību pazīmes

- **Alerģisks kontakta dermatīts** = iekaisuma reakcija ādā pret ārējā vidē esošām ķīmiskām (vai dabīgas izcelsmes vielām), kas nonāk saskarē ar ādu

Raksturīgās pazīmes:

- ādas apsārtums,
- sīkas vezikulas un mitrošana, var parādīties papulas (piepacelti ādas laukumi),
- ādas lobīšanās,
- hiperkeratoze, ādas plīsumi,
- parasti dermatīts attīstās vietā, kas saskaras ar ķīmisko vielu, bet īpašos gadījumos iespējama arī dermatīta ģeneralizācija (izplatīšanās),
- klīniski nav iespējams atšķirt alerģisku no kairinoša kontakta dermatīta.

Biežāko arodslimību pazīmes

- **Metāliskais drudzis** = ieelpotu metālu tvaiku izraisīts drudzis jeb lietuves drudzis

Raksturīgās pazīmes:

- nogurums,
- smaguma sajūta krūtīs,
- klepus,
- drudzis (temperatūra paaugstinās līdz 38-40°C), bet vēlāk temperatūra kritiski pazeminās līdz normālai,
- stipras galvassāpes,
- laužošas sāpes visā ķermenī,
- slikta dūša, vemšana.

Biežāko arodslimību pazīmes

- ***Hroniska obstruktīva plaušu slimība*** = lēni progresējoša plaušu slimība

Raksturīgās pazīmes:

- elpas trūkums,
- apgrūtināta elpošana,
- klepus,
- spiedoša sajūta krūtīs,
- pastiprināta krēpu sekrēcija.

Biežāko arodslimību pazīmes

- **Bronhiālā astma** = hroniska iekaisīgi – alerģiska elpošanas ceļu slimība

Raksturīgās pazīmes:

- bronhiālās astmas lēkmes izpaužas kā elpas trūkums ar apgrūtinātu izelpu,
- čīkstēšana krūtīs,
- bieži pievienojas arī klepus. Tas var būt ar vai bez krēpām, klepus vairāk raksturīgs naktīs un agri no rīta.

Biežāko arodslimību pazīmes

□ **Akūts toksisks bronhīts** = bronhu gļotādas iekaisums

Raksturīgās pazīmes:

- sauss klepus,
- dedzinoša sajūta vai spiediena sajūta aiz krūšu kaula,
- klepus ar nedaudz krēpām, kas ir gļotaini strutainas, dzeltenīgi zaļganā krāsā,
- nespēks,
- temperatūra var būt normāla vai paaugstināta.

Biežāko arodslimību pazīmes

- **Polineiropātija** = daudzu perifērisko nervu vienlaicīgs bojājums

Raksturīgās pazīmes:

- ir sāpes pa nervu stumbru gaitu,
- tirpšana, durstīšana, dedzināšana,
- dažādi kustību traucējumi - kustību ierobežojums, nespēks, muskuļu nodilums, ļenganums, gaitas traucējumi, nestabilitāte,
- nervu šķiedru bojājums izraisa ādas krāsas un temperatūras, nagu pārmaiņas, sviedru atdalīšanās traucējumus, reizēm arī iekšējo orgānu darbības traucējumus.

Biežāko arodslimību pazīmes

- **Silikoze** = vissmagākā putekļu radītā slimība. To rada kvarca (smilšu) putekļi. Ar silikozi visbiežāk saslimst kalnrači, silikātķieģeļu ražotāji un akmeņkaļi. Šiem slimniekiem plaušu pūslīšu vietā saaug saistaudi, rodas sāpes krūtīs, klepus un elpas trūkums.

Raksturīgās pazīmes:

- sāpes krūtīs,
- klepus,
- elpas trūkums.

Ko darīt, ja rodas aizdomas par akūtu arodslimību?

- ❑ Jānoformē **akts par nelaimes gadījumu darbā**.
- ❑ Svarīgi, lai akts par nelaimes gadījumu darbā būtu **sastādīts pareizi** (atbilstoši MK noteikumiem Nr. 950 „Nelaimes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība” (pieņemti 25.08.2009.) un **reģistrēts Valsts darba inspekcijā vai pie darba devēja**.
- ❑ Nodarbinātajam ir tiesības saņemt apdrošināšanas atlīdzību un papildus izdevumu atlīdzību par veselībai nodarīto kaitējumu, ko var izmantot ārstēšanas vai rehabilitācijas pasākumiem (to reglamentē likumu „Par obligāto sociālo apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem darbā un arodslimībām”)

-
- 25.08.2009. Ministru kabinets apstiprināja noteikumus Nr. 950 „Nelaiemes gadījumu darbā izmeklēšanas un uzskaites kārtība”.
 - Jaunie noteikumi ievērojami maina nelaiemes gadījumu reģistrācijas kārtību un ievērojami samazina šo gadījumu reģistrācijai nepieciešamo dokumentu skaitu un apjomu, līdz ar to atvieglojot nelaiemes gadījuma darbā reģistrācijas kārtību.

Nelaiemes gadījumu izmeklē un aktu sastāda:

- **15 darbdienu laikā** pēc nelaiemes gadījuma;
- Ja par nelaiemes gadījumu **nav paziņots savlaicīgi** vai cietušajam darbspēju zaudējums iestāties vēlāk, nelaiemes gadījuma izmeklēšanu uzsāk **nekavējoties pēc cietušā rakstiska iesnieguma iesniegšanas darba devējam vai inspekcijai** vai citas informācijas saņemšanas, kas liecina par notikušo nelaiemes gadījumu.

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiskā viela nokļuvusi acī/acīs

- Pirms uzsākat palīdzības sniegšanu cietušajam, ja iespējams, uzvelciet vienreiz lietojamus cimdus;
- Cietušo aci skalojiet zem lēni plūstošas ūdens strūklas (zem krāna vai lejot acī ūdeni no tīras glāzes vai pudeles);
- Jācenšas, lai skalojamais ūdens aiztecētu prom no veselās acs, kā arī no neskartās sejas daļas.

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiskā viela nokļuvusi acī/acīs

Uz savainotās acs uzlieciet sterilu acs pārsēju vai tīru nepūkojošos pārsienamo materiālu. Lūdziet to pašam cietušajam pieturēt pie bojājuma skartās acs vai viegli apsaitējiet ar saiti (neradot spiedienu uz traumēto aci un neberzējot to).

Ja iespējams, noskaidrojiet, **kāda ķīmiskā viela** ir iekļuvusi acī un izstāstiet to medicīnas darbiniekam (ātrās palīdzības vai uzņemšanas nodaļas darbiniekam). Negadījuma vietā centieties atrast **ķīmiskās vielas iepakojumu** (ar ķīmiskās vielas precīzu nosaukumu vai **drošības datu lapu**).

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiska viela nokļūst uz ādas

- Pirms uzsākat palīdzības sniegšanu cietušajam, uzvelciet vienreiz lietojamus cimdus.

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiskā viela nokļuvusi uz ādas

- Cietušo ādas rajonu skalojiet zem lēni plūstošas ūdens strūklas (zem krāna vai lejot ūdeni no tīras glāzes vai pudeles) vismaz 20 minūtes;
- Jācenšas, lai skalojamais ūdens aiztecētu prom no neskartās ķermeņa daļas.

Rīcība ārkārtas situācijās

□ Ja ķīmiskā viela nokļuvusi uz ādas

- Izsauciet ātro palīdzību pa tālruni 113, ja cietušajam draud dzīvības briesmas. Pastāstiet ātrās palīdzības dispečeram, ka cietušajam ir ādas ķīmisks apdegums. Pastāstiet, kas radījis ķīmisku apdegumu (kodīgas ķīmiskas vielas, u.c.), kā arī aptuveno traumas lielumu.

- Uzmanīgi noņemiet visu apģērbu vai greznumlietas no bojātā ādas rajona un tuvākās apkārtnes.

Neņemiet / neplēsiet nost neko, kas ir pielipis bojātajam ādas rajonam!

Rīcība ārkārtas situācijās

□ Ja ķīmiskā viela nokļuvusi uz ādas

- Pārsedziet bojāto ādas laukumu ar sterilu pārsēju vai tīru pārsienamo materiālu. Regulāri novērojiet cietušā dzīvības pazīmes.

UZMANĪBU!

- ✗ Neapstrādājiet bojātās ādas vietu ar taukvielām (sviestu, eļļu u.tml.), ziedēm vai losjoniem!
- ✗ Neaiztieciet skarto vietu un nepārplēsiet pūšļus!
- ✗ Nelietojiet plāksterus!

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiskā viela nokļuvusi organismā caur elpošanas ceļiem

Pirmās palīdzības sniegšana –

- Iznesiet cietušo no saindētās vietas,
- Novietojiet cietušo guļus uz stingras pamatnes (ja cietušais ir bezsamaņā) vai novietojiet cietušo viņam ērtā pozā,

→ noņemiet respiratoru (ja tas ticis lietots), notīriet skartos ādas laukumus, skalojiet acis,

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiskā viela nokļuvusi organismā caur elpošanas ceļiem

- Izsauciet ātro palīdzību pa tālruni 113, ja cietušajam draud dzīvības briesmas. Pastāstiet ātrās palīdzības dispečeram, ka notikusi akūta saindēšanās ar ķīmiskām vielām (tās ieelpojot). Pastāstiet, kāda viela iespējams radījusi akūtu saindēšanos.

ABC shēma pēc nepieciešamības (augšējo elpceļu caurlaidības nodrošināšana, elpošanas nodrošināšana, asins cirkulācijas nodrošināšana)

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiskā viela nokļuvusi organismā caur gremošanas traktu

- Izsauciet ātro palīdzību pa tālruni 113, ja cietušajam draud dzīvības briesmas. Pastāstiet ātrās palīdzības dispečeram, ka notikusi akūta saindēšanās ar ķīmiskām vielām. Pastāstiet, kāda viela iespējams radījusi akūtu saindēšanos.
- ABC shēma pēc nepieciešamības (augšējo elpceļu caurlaidības nodrošināšana, elpošanas nodrošināšana, asins cirkulācijas nodrošināšana)

Rīcība ārkārtas situācijās

- Ja ķīmiskā viela nokļuvusi organismā caur gremošanas traktu

Ja iespējams, noskaidrojiet, ar **kādu ķīmisko vielu** ir notikusi saindēšanās un izstāstiet to medicīnas darbiniekam (ātrās palīdzības vai uzņemšanas nodaļas darbiniekam). Negadījuma vietā centieties atrast **ķīmiskās vielas iepakojumu** (ar ķīmiskās vielas precīzu nosaukumu vai **drošības datu lapu**).

- Izmeklējamā materiāla savākšana laboratorijai – pirmais atņemtais materiāls

Lūgums izteikt viedokli!!

Jautājumi?

Diskusija...

